

– Лови мене – або кинь!

Марта жбурляє цю фразу Стефанові в обличчя, немов рукавичку, – і стрибає з невисокого містка прямисінько в Дунай.

Кілька стурбованих міщан, котрі теж вирішили погуляти за містом, біжать до Стефана. Молода служниця, що походжала берегом із двома жовнірами, сплескує в долоні й вигукує: «Тоне, тоне!». Кучер, що чекає пасажирів (власне, тих міщан, котрі оце біжать), відкладає газету (знову не дочитав оголошення!) і розгублено позирає на блакитну річку крізь тонкі шкельця нового пенсне.

Ще кві́дранс тому все було таким спокійним – вона приїхала сюди, одержавши його записку із запрошенням прогулятись.

Як завжди, весела та свіжа, ніби світанок над морем. Прибрана вишукано й зі смаком у білу блузу з мережаним комірцем і пишними рукавами, ясно-синю спідницю з високим паском на гудзиках зі слонової кості: дорога тканина спадає долі рясними фалдами, кожен Мартин крок сповнений гідності та грації. На голові у дівчини солом'яний капелюшок із темно-синьою стрічкою й одним-єдиним павичевим пером.

Стефан завважує, як наближається її фіакар, підбігає до нього, ледь не збиваючи з ніг одного із жовнірів біля дороги, і, щасливий, немов хлоп'я, подає їй руку. Служниця, кепкуючи зі спантеличеного жовніра, проводить Стефана й Марту довгим поглядом. «Той чоловік їй у батьки годиться. Але вони дивляться одне на одного не так, як доня і тато. О ні!»

— Я не бачила тебе одинадцять годин — і вже скучила, — вона шаріється й опускає очі. — Не варто було цього казати?

— Я теж скучив, пташа моє, — може, й більше за тебе.

Він міцно стискає її долоню, і якийсь час обоє ідуть мовчки, надто схвильовані, аби дібрати слова. Простують під куполом травневого неба, ясно-голубого ближче до обр'ю й лазурового у височині; де-не-де пропливають білосніжні хмари — високі кучугури ванільного морозива, — і, може, тому в повітрі вчувається пряний дух ванілі? Чи то свіжий західний вітер доносить пахощі віденської випічки з пекарень та цукерень середмістя аж сюди?

— Потрібно було їхати на пленер із мольбертом і фарбами, хіба ж ні? — ронить вона, зупиняючись серед мосту й заворожено розглядаючи відображення хмар у ріці, що здається бездонною, як і небо.

— Та-а-ак... Тоді ти малювала би пейзаж, а я — тебе.

— Якби ти малював мене, я би не змогла зосередитись на роботі... Я все при тобі забуваю тепер... А власне! Знову ледь не забула! Бабуся збирається на південь цього літа — до вілли у Сан-Ремо, а я не можу з нею поїхати — не витримаю так довго без тебе. Може, ти згодишся бути її гостем і великодушно врятуєш мене від місяців туги?

Стефан дивиться на ріку — течія тут спокійна, вода глибока — і помічає квітку білої водяної лілії, дивується, а тоді чогось супитсья, немов від зубного болю:

— І граф Естерхазі поїде теж?

— О так! Здається мені, вони з бабусяю затівають щось. Ба часом буває просто одержима ідеєю повернути мені титул.

— Хтозна, можливо, одного дня вона свого діпне.

— Стефане! Ти зараз говориш так, ніби зовсім не знаєш мене.

— Я знаю тебе, але й таких жінок, як твоя бабуня, знаю теж.

— Поїхали зі мною, не зважай на графа, він мені противний, тебе я люблю.

— Ні, — хитає головою. — Не можу... Розумієш... Я маю поїхати в інше місце.

— Але куди?

— У краї, звідки я родом, і далі на схід.

— Ти їдеш у Карпати?!

— Як завжди. Пробач. Це ніби ковток повітря для мене... Складно після Відня з усією його манірністю їхати на курорт, щоб перебувати в оточенні графів, баронес і княгинь... Я не маю на увазі тебе.

— Я знаю. І знаю, про що ти, бо теж задихаюся серед них... Стефане... Візьми мене з собою, Стефане! Не їдь сам, чуєш?

— Це неможливо... Твоя родина обуриться. Нас не зрозуміють!

— Я поїду інкогніто! Хто в Карпатах що-небудь знає про мое походження? Ми будемо тими, ким є насправді — художниками, люблячими й вільними, коханий.

– Марто, я не можу. Ми й так постійно ризикуємо. Диво, що нас досі не викрили в академії.

– Так, це диво. Як вони всі розхваляють твого вмілого учня, такого здібного хлопця, – Марта сміється дзвінким пустотливим сміхом, – а все ж іноді мені хочеться побачити їхні лиця, коли вони дізнаються правду.

– Це був би крах для нас!

– Я розумію, Стефане. Але й ти мене зрозумій: часом усі ці вислови про посередніх жінок і геніальних чоловіків – як тортури.

– Ти нічого нікому не маєш доводити.

– Знаю, знаю, що тільки-но почну – відразу ж програю. Ні, я не доводити хочу, я хочу бути собою вповні... Чому ти усміхаєшся?

– Бо ти зараз пристрасніша за Кармен.

– Я взагалі така! Але вся моя пристрасть обернеться смутком, якщо ти будеш так далеко: де Італія, а де Карпати! Як мені все літо жити без тебе? Ти майже ніколи не пишеш листів. Хіба оті чудні короткі записки – ніби крихти хліба для злидаря. Я загину з туги! Візьми мене з собою, Стефане!

– Не можу, леліє.

– Тоді лови мене – або кинь!

І його Марта стрибає у воду, і біжать міщани, і кричить служниця. Стефан гає хіба мить, щоб оговтатись, а тоді стрибає за нею слідом. Прохолодна вода обпікає тіло, шкіру прошиває наскрізь сотня невидимих крижаних голок.

– Ти шалена! – гукає, коли виринають обое трохи нижче за течією.

– Ти теж, – ледве дихає вона.

Солом'яний капелюшок із павичевим пером відпливає на хвилях далеко-далеко, губиться у блакиті серед хмар і ненюфарів.

ANTONI
1896

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

(1)

«Любов – найбільше стихійне лихо», – так казав Віктор фон Кайзерфельд, покійний тато Антонія, і він, безперечно, мав рацію. Дружина покинула його, віденського професора, нащадка зубожілого роду німецьких аристократів, на четвертому році шлюбу, втікши невідь куди зі студентом другого курсу факультету біології.

«Учи латину, Антонію. Учи латину – це вершина логіки, взірець стрункого чистого мислення», – такі сентенції гер фон Кайзерфельд не раз висловлював уголос. Подумки він завжди додавав: «Може, якщо голова буде зайнята, стихійне лихо омине тебе, синку».

А втім, слова Віктора фон Кайзерфельда явно не збігалися з учинками. Він дбайливо зберігав кожну річ *liebe* Еви й підтримував бездоганний лад у її кімнаті (так, що здавалось, ніби вона вийшла в місто на хвилю й ось-ось повернеться, зазирне в люстро у напівтемному вузькому передпокої з голубими шпалерами, помережаними сріблястим квітковим орнаментом, поправить елегантним жестом високу зачіску в стилі Марії Антуанетти, усміхнеться чоловікові, запитуючи, що подати на обід – печену гуску